

Міністерство освіти і науки України
Червоноградський гірничо-економічний фаховий коледж

ПОЛОЖЕННЯ

про організацію інклюзивної освіти
у Червоноградському гірничо-економічному
фаховому коледжі

Схвалено рішенням
педагогічної ради №1
від «01» вересня 2021 р.

Червоноград

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про організацію інклюзивного навчання в Червоноградському гірничо – економічному фаховому коледжі (далі - Положення) розроблено відповідно до Декларації ООН про права людини, Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, Декларації ООН про права корінних народів, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 635, Концепції розвитку інклюзивного навчання, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2010 р. №912, Статуту Червоноградського гірничо – економічного фахового коледжу, інших нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері освіти, соціального захисту та реабілітації осіб із інвалідністю, в яких регламентовано надання освітніх, медичних, соціальних та інших послуг особам з інвалідністю.

1.2 Метою інклюзивного навчання в Червоноградському гірничо – економічному фаховому коледжі (далі - коледж) є забезпечення рівного доступу до здобуття освіти особам з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їх індивідуальних здібностей, можливостей, бажань та інтересів кожного.

1.3 В цьому Положенні терміни застосовуються в таких значеннях:

здобувачі освіти з особливими освітніми потребами - особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в закладі освіти;

індивідуальна програма розвитку - документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку дитини та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків дитини з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання;

індивідуальний навчальний план - документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;

інклюзивна група - група у закладі освіти, де поряд з іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами;

інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що

базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;

інклюзивне освітнє середовище - сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей;

особа з особливими освітніми потребами - особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту;

розумне пристосування - запровадження, якщо це потрібно в конкретному випадку, необхідних модифікацій і адаптацій з метою забезпечення реалізації особами з особливими освітніми потребами конституційного права на освіту нарівні з іншими особами.

1.4 Формування умов для здобуття особою з особливими освітніми потребами якісної освіти в коледжі спрямоване на:

- поширення доступу до якісної фахової передвищої освіти з використанням сучасних інформаційних технологій;
- реалізацію індивідуального підходу до процесу навчання відповідно до особливостей і можливостей кожного такого студента;
- розширення ресурсних можливостей коледжу для підвищення якості навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- формування у студентів коледжу позитивного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами.

1.5 Засновник закладу освіти або уповноважена ним особа забезпечує створення у закладі освіти інклюзивного освітнього середовища.

1.6 Надання коледжем освітніх послуг здобувачам освіти з особливими освітніми потребами здійснюється за рахунок коштів державного (місцевого) бюджету та з інших джерел, не заборонених законодавством.

1.7 Фінансування організації інклюзивного навчання здійснюється за рахунок державного (регіонального) бюджету, коштів місцевих громад, коштів громадських, благодійних і міжнародних організацій та коштів юридичних і фізичних осіб.

2. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ

2.1 Основними напрямками роботи в частині організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в коледжі є:

- надання інформації про коледж та умови навчання;
- забезпечення вільного доступу осіб з особливими освітніми потребами до інфраструктури коледжу;
- надання додаткових технічних засобів: комп'ютерні програми для осіб з порушенням зору, системи підсилення звуку для осіб з порушенням слуху тощо;
- забезпечення додаткової постійної чи тимчасової спеціальної

психологічної підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням обмеження життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я;

- розроблення індивідуальних навчальних планів та аналіз їх виконання;
- застосування дистанційного навчання;
- використання освітнього контенту для розширення інформаційного, навчального простору та надання студентам додаткових методичних матеріалів;
- запровадження на базі коледжу методичних семінарів або участь у методичних семінарах інших навчальних закладів для викладачів з методів навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- моніторинг якості навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- формування комплексного супроводу навчання осіб з особливими освітніми потребами.

2.2 Комплексний супровід навчання студентів з особливими освітніми потребами - це система заходів, які мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто знищити або принаймні мінімізувати проблеми здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у навчанні.

2.3 Комплексний супровід навчання студентів із особливими потребами здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний, професійна адаптація та реабілітація.

Спеціалізований технічний супровід навчання передбачає забезпечення таких студентів адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання. Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження студентів і забезпечити принцип доступності здобуття освіти всім студентам незалежно від виду нозології та ступеня важкості захворювання. На всіх етапах технічного супроводу передбачається індивідуальний супровід студентів із особливими потребами з метою допомоги людині з інвалідністю у розв'язанні індивідуальних проблем опанування навчальних дисциплін. Технічний та індивідуальний супровід здійснюється навчально-методичною лабораторією.

Педагогічний супровід навчання передбачає оптимізацію викладання навчального матеріалу здобувачам освіти з особливими освітніми потребами у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. Такий вид супроводу здійснюється завідувачем відділенням, педагогічними і науково-педагогічними працівниками при загальній координації заступника директора з навчальної роботи.

Психологічний супровід здійснюється з метою з'ясування психологічних особливостей кожного здобувача освіти з особливими освітніми

потребами, зміцнення та збереження його психологічного здоров'я, надання необхідної допомоги з адаптації в інтегроване освітнє середовище, сприяння особистісному розвитку. Супровід здійснюється практичним психологом коледжу та залученими фахівцями (за необхідності).

Медико-реабілітаційний супровід - комплекс заходів, спрямованих на підтримку, збереження та відновлення фізичного здоров'я здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Його складовими є невідкладна медична допомога, консультативно-профілактична та реабілітаційно-відновлювальна підтримка. Медико-реабілітаційний супровід здійснюється персоналом медичного кабінету.

Соціальний супровід навчання включає заходи, спрямовані на забезпечення соціалізації здобувачів освіти із особливими потребами, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції здобувачів освіти із особливими потребами, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється практичним психологом коледжу, керівником академічної групи, завідувачем відділення та залученими фахівцями (за необхідності) при загальній координації заступника директора з виховної роботи.

Забезпечення соціалізації здобувачів освіти з особливими освітніми потребами включає в себе ряд наступних напрямів.

Професійний розвиток:

- надання здобувачам освіти з особливими освітніми потребами робітничої спеціальності в межах фахової підготовки;
- надання допомоги у формуванні професійного резюме.

Науковий розвиток:

- залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами до науково-дослідної роботи, наукових заходів, конкурсів студентських наукових робіт:
- участь здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в роботі студентських наукових формувань коледжу;
- сприяння опублікуванню результатів наукових досліджень студентів у наукових виданнях.

Творчий розвиток:

- залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами до участі у творчих конкурсах, фестивалях, творчих заходах.

Фізкультурно-спортивний супровід заохочує студентів до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, зміцнює мотивацію до здорового способу життя, передбачає поліпшення психофізичного стану студентів і

підвищення їх інтелектуальної працездатності. Зазначений вид супроводу здійснюється викладачами фізичного виховання та захисту України.

Професійна адаптація та реабілітація здобувачів освіти із особливими потребами може здійснюватися шляхом надання їм робітничої спеціальності в межах фахової підготовки, залучення до роботи у студентських навчально-виробничих та навчально-наукових підрозділах, проходження виробничої практики, навчання студентів у центрі працевлаштування, надання таким студентам допомоги у працевлаштуванні. Такий супровід здійснюється завідувачами відділення, на якому навчається така особа, центром працевлаштування, відділом практики, керівником академічної групи.

2.4 Комплексний супровід розпочинається з моменту звернення особи з особливими потребами до коледжу й охоплює процес підготовки до вступу, вступу та навчання у коледжі, передбачає підтримку зв'язків із випускниками. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

Забезпечення супроводу навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами дозволяє їм діяти на рівних із іншими студентами і не є перевагою стосовно інших студентів.

2.5 Супровід здобувача освіти з особливими освітніми потребами можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники, волонтери.

3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗЦІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

3.1 Створення умов для організації освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами

3.1.1 Для організації навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами у коледжі створюються умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівлі та приміщень коледжу здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, зокрема тих, що пересуваються на візках, та здобувачів освіти з порушеннями зору;
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;
- забезпечення відповідними педагогічними працівниками.

3.1.2 Прийом на навчання до коледжу осіб з особливими освітніми потребами, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти здійснюється згідно норм чинного законодавства.

3.1.3 Директор коледжу на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації особи (за

наявності) або висновку психолого-медико-педагогічної консультації створює інклюзивну групу, забезпечує створення необхідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази, здійснює добір відповідних педагогічних працівників тощо.

Утворення інклюзивної групи та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу директора коледжу.

3.1.4 Підвищення інклюзивної компетентності викладачів здійснюється шляхом проведення короткострокових курсів підвищення кваліфікації, семінарів з тематики інклюзивного навчання, тренінгів, відкритих занять, обговорення шляхів вдосконалення інклюзивного навчання на методичних нарадах.

3.1.5 На початку кожного навчального року циклові комісії викладачів вивчають контингент здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які зараховані на навчання до коледжу, з'ясовують інформацію про наявні порушення функцій, ступінь їх компенсації та потреби в соціальних послугах в процесі навчання, з'ясовують необхідні напрями співпраці колективу циклових комісій і студентів у відповідності з індивідуальними потребами та потенційними можливостями здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

З урахуванням індивідуальних характеристик здобувачів освіти з особливими освітніми потребами колектив циклової комісії планує комплекс соціально-педагогічних заходів, зокрема: індивідуальну роботу викладачів з окремими здобувачами освіти з особливими освітніми потребами, залучення студентів до навчання у співпраці зі здобувачами освіти з особливими освітніми потребами шляхом сумісного виконання практичних завдань, підготовки до заліків та іспитів: створюються умови для навчання здобувачів освіти з вадами зору та/або слуху.

3.1.6 Організація інклюзивного навчання для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, які одночасно з набуттям кваліфікацій фахової передвищої (вищої) освіти здобувають загальну середню освіту, здійснюється відповідно до норм чинного законодавства з організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

3.2 Навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання

3.2.1 Підготовка навчально-методичного забезпечення навчально-виховного процесу в умовах інклюзивного навчання передбачає:

- розроблення навчальних планів (у тому числі індивідуальних) в межах кожної спеціальності (спеціалізації) з урахуванням необхідності створення умов для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- розроблення індивідуальних програм навчання;
- розроблення методичних рекомендацій, науково-методичних

посібників щодо організації інклюзивного навчання;

- проведення методологічних семінарів для викладачів циклових комісій з питань інтеграції здобувачів освіти з особливими потребами у процес навчання;
- забезпечення студентів із інвалідністю різних нозологій навчально-методичними матеріалами в адаптованому до їхніх потреб форматі.

УМОВИ ДОСТУПНОСТІ КОЛЕДЖУ ДЛЯ НАВЧАННЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У Червоноградському гірничо–економічному фаховому коледжі організація навчального процесу осіб з особливими освітніми потребами здійснюється з урахуванням норм чинного законодавства.

Керівництвом коледжу створено сприятливі умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами та постійно приділяється увага їх покращенню.

Приєм на навчання до коледжу осіб з особливими освітніми потребами, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти здійснюється згідно норм чинного законодавства.

Студенти з інвалідністю (I-III група) отримують соціальну стипендію відповідно до Постанови від 28 грудня 2016 р. № 1045 (зі змінами) «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) закладів фахової передвищої та вищої освіти».

Для забезпечення освітніх потреб та безперешкодного доступу до коледжу, навчальний корпус обладнаний пандусом. Вхід до будівлі коледжу здійснюється через центральний вхід навчального корпусу, в окремих випадках доступ здійснюється через задні двері навчального корпусу зі сторони вул. Шептицького 1А. У наявних будівлях, спорудах та приміщеннях, які неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну.

Усі основні приміщення коледжу мають природне освітлення, враховано розташування меблів і обладнання відповідно до санітарних вимог.

Працівниками коледжу здійснюється комплексний супровід навчання студентів із особливими потребами за такими напрямками: технічний, педагогічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний, професійна адаптація та реабілітація.

Для осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення, що відвідують коледж, під час перебування на території коледжу передбачено здійснення спеціального супроводу та визначені відповідальні за організацію та здійснення такого супроводу особи.